

Bruselj, 4.5.2021
COM(2021) 222 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Ocena prošnje Združenega kraljestva Velika britanija in Severna Irska za pristop k
Luganski konvenciji iz leta 2007**

1. UVOD

1.1 Luganska konvencija

Konvencijo o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah iz leta 2007 (v nadaljnjem besedilu: Luganska konvencija)¹ so sklenile Evropska unija, samostojno Danska in tri od štirih članic Evropskega združenja za prosto trgovino (Švica, Norveška in Islandija, v nadaljnjem besedilu: države Efte)².

Področje pristojnosti in priznavanja ter izvrševanja sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah v Uniji ureja Uredba (EU) št. 1215/2012 (prenovljena uredba Bruselj Ia). Luganska konvencija odraža prejšnje stanje prava Unije na tem področju (Uredba Sveta (ES) št. 44/2001).

Luganska konvencija je „dvojna konvencija“, ki ureja tako mednarodno pristojnost (tj. vprašanje, ali je sodišče pristojno za obravnavo čezmejne zadeve) kot priznavanje in izvrševanje tujih sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah.

H konvenciji lahko prosto pristopijo prihodnje članice Efte in države članice EU v zvezi z nekaterimi njihovimi neevropskimi ozemlji. V skladu s členi 70 do 72 Luganske konvencije morajo vse druge države za pristop h Konvenciji pri depozitarju vložiti prošnjo, ki se pošlje pogodbenicam. Pogodbenice si prizadevajo podati soglasje najpozneje v enem letu po povabilu depozitarja³. Depozitar državo povabi k pristopu k Luganski konvenciji samo v primeru soglasne privolitve pogodbenic. Po deponiranju listine o pristopu lahko pogodbenice še vedno podajo pripombe. Konvencija začne veljati samo med državo pristopnico in tistimi pogodbenicami, ki niso izrazile pripomb pred prvim dnevom tretjega meseca, ki sledi deponiranju listine o pristopu.

Zunanjo pristojnost za sklenitev Luganske konvencije iz leta 2007 in s tem tudi za privolitev k pristopu nove pogodbenice in pripombe k začetku veljavnosti Konvencije med Unijo in novo pogodbenico ima izključno Evropska unija.

1.2 Prošnja Združenega kraljestva

Luganska konvencija se je za Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska (v nadaljnjem besedilu: Združeno kraljestvo) uporabljala do 31. januarja 2020 prek njegovega članstva v EU. EU je druge pogodbenice Luganske konvencije obvestila, da je treba v prehodnem obdobju, ki se je končalo 31. decembra 2020, za namene mednarodnih sporazumov, katerih pogodbenica je bila Unija, Združeno kraljestvo obravnavati kot državo članico, kar je zajemalo tudi Lugansko konvencijo⁴.

¹ Njena predhodnica je bila Luganska konvencija iz leta 1988.

² Lihtenštajn ni pogodbenica Luganske konvencije.

³ Ta rok ni zavezujoč.

⁴ Glej člen 129(1) Sporazuma o izstopu med EU in Združenim kraljestvom.

Združeno kraljestvo je 8. aprila 2020 zaprosilo za pristop k Luganski konvenciji iz leta 2007. Prošnja je bila predložena depozitarju Luganske konvencije⁵. Združeno kraljestvo je predlagalo razširitev uporabe Konvencije na Gibraltar⁶.

Depozitar je z dopisom z dne 14. aprila 2020 uradno poslal prošnjo in z njo povezane informacije pogodbenicam Luganske konvencije, med drugim tudi Evropski uniji, ki jo zastopa Evropska komisija.

2. ANALIZA KOMISIJE

Glede na naravo Luganske konvencije (glej oddelek 2.1 v nadaljevanju) in obstoječi okvir pravosodnega sodelovanja s tretjimi državami (glej oddelek 2.2 v nadaljevanju) Komisija meni, da EU ne bi smela soglašati s pristopom Združenega kraljestva k Luganski konvenciji.

2.1 Narava Luganske konvencije

Luganska konvencija odraža pravila EU o mednarodni pristojnosti in njen skoraj avtomatičen sistem priznavanja in izvrševanja sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah⁷ v razmerju do držav Efte. Tako razširja ugodnosti okvira EU za priznavanje in izvrševanje sodnih odločb na te države, pa tudi na države članice EU v zvezi s temi državami. Posledično močno olajšuje dostop sodnih odločb v civilnih zadevah iz držav Efte do območja pravosodja EU v civilnih in gospodarskih zadevah in obratno.

Luganska konvencija je bistven element skupnega območja pravice in **spremljevalni ukrep za gospodarske odnose EU z državami Efte/EGP**. V primeru Norveške in Islandije ti odnosi temeljijo na Sporazumu EGP⁸, ki na notranjem trgu združuje države članice EU in države Efte/EGP⁹. Gospodarske in trgovinske odnose Švice z EU ureja niz dvostranskih sporazumov, v okviru katerih Švica soglaša, da bo v zameno za dostop do dela enotnega trga EU prevzela nekatere vidike zakonodaje EU. Ta okvir predstavljajo vse sedanje pogodbenice. Te države so vsaj delno udeležene na notranjem trgu EU, ki zajema prosti pretok blaga, storitev, kapitala in oseb.

Luganska konvencija tako podpira odnose EU s tretjimi državami, ki so **z EU posebej tesno regulativno povezane**, med drugim tudi prek uskladitve s pravnim redom EU (ali njegovimi deli). Čeprav je Konvencija načeloma odprta za pristop „vseh drugih držav“ na povabilo depozitarja na podlagi soglasne privolitve pogodbenic (glej zgoraj), pa ni ustrezen splošni okvir za pravosodno sodelovanje s katero koli tretjo državo. Ni namenjena vsem tretjim državam, kar je razvidno iz dejstva, da se je od leta 1988 (ko je bila sprejeta prva Luganska konvencija) kot tretja država Konvenciji pridružila le Poljska, ki pa je to storila na poti k pristopu k EU. Razen držav Efte/EGP ni nobena tretja država pogodbenica Konvencije.

⁵ Švicarski zvezni svet.

⁶ V času članstva Združenega kraljestva v EU se je Luganska konvencija uporabljala za Gibraltar.

⁷ Ne odraža najnovejšega stanja prava EU, kakršno je nastalo v skladu z Uredbo (EU) št. 1215/2012, ki je popolnoma odpravila potrebo po postopku za razglasitev izvršljivosti tuje sodne odločbe.

⁸ Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru, ki je začel veljati 1. januarja 1994.

⁹ Islandija, Lihtenštajn in Norveška.

Združeno kraljestvo je od 1. januarja 2021 tretja država z „običajnim“ sporazumom o prosti trgovini, ki olajšuje trgovino, ne vključuje pa temeljnih svoboščin in politik notranjega trga. Konvencija temelji na visoki ravni medsebojnega zaupanja med pogodbenicami in predstavlja bistven element skupnega območja pravice, sorazmerno z visoko stopnjo gospodarske povezanosti, ki temelji na uporabi štirih svoboščin.

2.2 Mednarodni okvir za sodelovanje EU s tretjimi državami na področju civilnega pravosodja

Dolgoletni pristop EU je, da ustrezen okvir za sodelovanje s tretjimi državami na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah zagotavljata večstranski haaški konvenciji, in sicer Haaška konvencija o izbiri sodišča iz leta 2005¹⁰ in Haaška konvencija o sodnih odločbah iz leta 2019¹¹. EU je konvencijo o izbiri sodišča iz leta 2005 sklenila leta 2014¹². Tudi Haaška konvencija o izbiri sodišča iz leta 2005 je „dvojna konvencija“, vendar se uporablja le, kadar stranke v civilni ali gospodarski zadevi pogodbeno izberejo izključno pristojno sodišče. Haaška konvencija o sodnih odločbah iz leta 2019 je preprosta konvencija, ki ureja le priznavanje in izvrševanje, ne pa tudi neposredne pristojnosti sodišč.

V skladu s tem pristopom se Politična izjava o okviru prihodnjih odnosov med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom z dne 17. oktobra 2019 sklicuje na okvir haaških konvencij¹³; možnost pristopa Združenega kraljestva k Luganski konvenciji ni omenjena niti v Politični izjavi niti v nobenem drugem skupnem dokumentu EU in Združenega kraljestva o okviru prihodnjih odnosov. Prav tako ni omenjena v Sporazumu o trgovini in sodelovanju med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Združenim kraljestvom na drugi strani, ki je bil sklenjen 24. decembra 2020 in se začasno uporablja od 1. januarja 2021¹⁴.

Pred koncem prehodnega obdobja se je Haaška konvencija o izbiri sodišča iz leta 2005 v Združenem kraljestvu uporabljala na podlagi njegovega članstva v EU, nato pa na podlagi prehodnega obdobja iz sporazuma o izstopu. Od 1. januarja 2021 je Združeno kraljestvo samostojno¹⁵ pogodbenica te konvencije¹⁶. Ta konvencija tako zajema odnose med EU in Združenim kraljestvom na področju svoje uporabe. Komisija namerava v bližnji prihodnosti EU predlagati sklenitev Haaške konvencije o sodnih odločbah iz leta 2019. Če bo Združeno

¹⁰ Konvencija z dne 30. junija 2005 o sporazumih o izbiri sodišča.

¹¹ Konvencija z dne 2. julija 2019 o priznavanju in izvrševanju tujih sodnih odločb v civilnih ali gospodarskih zadevah. Večstranski pristop je ponovno poudarjen na primer v sklepih Sveta o prihodnosti pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah (Svet za pravosodje in notranje zadeve z decembra 2019 pod finskim predsedstvom, 2019/C 419/02, UL C 419/6 z dne 12. decembra 2019). V zvezi z multilateralizmom glej Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu o krepitvi prispevka EU k multilateralizmu, ki temelji na pravilih (JOIN(2021) 3 final z dne 17. februarja 2021).

¹² Sklep Sveta 2014/887/EU z dne 4. decembra 2014 o odobritvi Haaške konvencije z dne 30. junija 2005 o sporazumih o izbiri sodišča v imenu Evropske unije (UL L 353, 10.12.2014, str. 5).

¹³ UL C 34, 31.1.2020, str. 1.

¹⁴ UL L 444, 31.12.2020, str. 14.

¹⁵ Združeno kraljestvo je pristop razširilo na Gibraltar.

¹⁶ Haaška konvencija o izbiri sodišča iz leta 2005 se uporablja le, kadar stranke sprejmejo klavzulo o izbiri izključno pristojnega sodišča, ne pa tudi, če je bila izbrana asimetrična ali neizključna klavzula ali če klavzule o izbiri sodišča ni.

kraljestvo sklenilo to konvencijo, se bo uporabljala za prihodnje pravosodno sodelovanje z EU.

3. ZAKLJUČEK

Glede na navedeno Komisija meni, da Evropska unija ne bi smela privoliti v pristop Združenega kraljestva k Luganski konvenciji iz leta 2007. Luganska konvencija je za Evropsko unijo spremljevalni ukrep notranjega trga in se nanaša na okvir EU-Efta/EGP. Evropska unija ima v odnosu do vseh drugih tretjih držav dosledno politiko spodbujanja sodelovanja v okviru večstranskih haaških konvencij. Združeno kraljestvo je tretja država brez posebne povezave z notranjim trgom. Zato ni razloga, da bi se Evropska unija v primeru Združenega kraljestva oddaljila od svojega splošnega pristopa. Tako bi morale okvir za prihodnje sodelovanje med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah zagotavljati haaški konvenciji.

Zadevni deležniki, zlasti strokovni delavci, ki se ukvarjajo s čezmejnimi pogodbenimi zadevami, ki vključujejo Evropsko unijo, bi morali to upoštevati pri izbiri mednarodne pristojnosti¹⁷.

Komisija s tem sporočilom Evropski parlament in Svet obvešča o svoji oceni ter jima omogoča, da izrazita svoja stališča, preden o zadevi ustrezno obvesti depozitarja Luganske konvencije.

¹⁷ Glej Obvestilo o pripravljenosti deležnikom o izstopu Združenega kraljestva in pravilih EU na področju civilnega pravosodja in mednarodnega zasebnega prava, objavljeno 18. januarja 2019 in posodobljeno 27. avgusta 2020, ki je na voljo na https://ec.europa.eu/info/publications/civil-justice-judicial-cooperation-civil-and-commercial-matters_en.